

Modlitba v CHO

V CHO sa najčastejšie stretávame s tromi druhmi modlitby:

- vzývanie DS,
- modlitba chvál,
- modlitba príhovoru.

Vzývanie DS

Prečo máme neustále vzývať DS?

1. Pretože to neustále robí aj Cirkev. Ona neustále volá DS, aby prišiel novým spôsobom.

2. Pretože doposiaľ sme mu nedávali dosť priestoru, aby mohol v nás konať.

P. Vella používa príklad špongie, ktorú namočíme do vody. Táto špongia nasiakne vodou, špongia i voda sa stanú jednou vecou. Takže podobne ako voda presiakne celú špongiu, tak DS chce prenikať moje emócie, myšlienky, túžby, úmysly, celú moju bytosť, aby som mohol konať všetko v jeho moci.

Otváranie sa DS sa nedotýka len mojej osobnej cesty, ale **aj mojej služby**. Robím dnes vo svojej službe - manžela, manželky, otca, matky, vedúceho spoločenstva a pod. - všetko v moci DS? Alebo sa väčšinou spolieham len na vlastnú skúsenosť?

Toto je, a má byť, cieľom vzývania DS. Je to akoby otváranie dverí, ktoré doteraz boli zavreté. A je potrebné si to pripomínať, lebo často vzývame DS len preto, aby sme dosiahli nejaký citový zážitok. Takže nezabúdajme, že v tejto modlitbe ide o otváranie sa DS, nie o citové zážitky.

Modlitba chvál

Prečo chválime Boha?

„Naše chvály ... nám prispievajú k spáse“ (Prefácia spoločná IV).

Aké je ovocie modlitby chvál?

Zvelebovanie a oslava upriamuje našu pozornosť na samotného Boha. Chválou uznávame Božiu veľkosť a moc, vebíme jeho svätosť, lásku i milosť. Boh je oslavovaný a my sa duchovne ponárame do jeho prítomnosti, rastie naša viera i dôvera,

padajú bremená, ľudia sa uvoľnia a odchádzajú povzbudení alebo aj uzdravení či oslobodení.

Čo je obsahom modlitby chvál?

Pre lepšie pochopenie rozdelíme modlitbu na vzdávanie vďaky a modlitbu chvály. Pri ďakovaní vyjadrujeme vďačnosť Bohu za to, čo pre nás robí; pri chválach je naša pozornosť zameraná na samotného Boha, na jeho vlastnosti. Teda chválim Boha nie za to, čo urobil, ale za to kým je. Príklad: „*Chválim Ťa Pane, lebo si Pastierom svojho ľudu.*“; „*Pane, Ty si Verný Boh, chválim Ťa.*“; „*Ty si kráľom celého vesmíru, chválim Ťa Pane.*“; a pod.

Nezabúdajme, že modlitba chvál, to nie je v prvom rade nejaká forma, ale stav srdca. Ide o vyjadrenie toho, čo je skryté v srdci. A preto je záležitosťou originality a kreativity každého jednotlivca. Takže chvála musí mať najprv osobný rozmer, a až potom spoločenský.

Čo je cieľom modlitby chvál?

Chvála často prechádza do fázy, keď naša ľudská aktivita pomaly ustupuje do úzadia, slová umlknú a **iniciatívy sa ujíma Boh**. Toto je priestor - živná pôda - pre pôsobenie DS a charizmatické prejavy.

Niekedy však je veľmi náročné viesť chvály. Je to akoby sme kliesnili cestu pralesom alebo prerážali hrubé múry. Častokrát sú chvály bojom. Niekedy výslovne duchovným. Inokedy je to boj s našou vlastnou ohraničenosťou, uzavretosťou do seba, s našou pýchou, sebaľútosťou, a pod.. Avšak, akonáhle sa vôľou rozhodneme, lebo tu nejde o pocity, a urobíme krok k chvále, Boh zvykne preberať réžiu do svojich rúk a On sám koná medzi nami, v nás a s nami. Toto je cieľ, ktorý chceme dosiahnuť: aby sa iniciatívy uchopil Boh.

Ako viesť modlitbu chvál?

Ak chceme viesť modlitbu chvál potrebujeme zaujať **postoj Jána Krstiteľa**. On o sebe povedal, že nie je Mesiáš, ale ten, ktorý mu pripravuje cestu (porov. Jn 1,19-34).

Je pravda, že Boh si povoláva špeciálne ľudí k tejto službe a mocne ich obdarováva pre túto službu - modlíme sa, aby nám Boh daroval takýchto ľudí. Ale niekedy takýchto ľudí nemáme medzi sebou a je potrebné, aby sme viedli chvály.

Takže, ak je niekto povolaný pre túto službu alebo je do nej postavený, mal by mať niečo z Jana Krstiteľa. Mal by sa doslova stať „**priateľom ženícha**“ (porov. Jn 3,28-30). Prečo? Lebo priateľovi ženícha nejde o to, aby ukázal sám seba, aby vyzdvihol svoje schopnosti a talenty. Ale ide mu o to, aby vychválil pred nevestou ženícha, aby jej povedal aký je ženích skvelý, úžasný, aby vyvýšil Jeho múdrosť, silu a krásu ... („On - ženích - musí rásť a zo mňa - priateľa - musí ubúdať“ Jn 3,30). A vďaka tejto službe - službe priateľa - sa bude môcť nevesta stretnúť so svojim ženíchom a radowať sa v jeho prítomnosti.

Taktiež je potrebné si znovu uvedomiť hĺbku gesta **pozdvihnutia rúk**. Možno je pre nás toto gesto už len akousi „charizmatickou formalitou“ a dvíhame ruky len preto, že to robia iní okolo nás alebo preto, že v nich niečo cítime (teplo, mravenčenie a pod.). Lenže v takomto prípade sa zameriavame na to, že nechceme byť iní ako ostatní alebo na rôzne pocity či telesné prejavy, a nie na samotného Boha.

Objavme znovu zmysel tohto gesta. Pozdvihnutím rúk vyjadrujeme, že Boh je skutočný Boh a že my sme pripravení prijímať všetko z jeho rúk. Otvorené dlane sú výrazom našej vďačnosti a zároveň otvorenosti a odovzdanosti Bohu. Dvíhajme teda svoje dlane k Bohu sami za seba, a nie preto, že to robia ostatní (porov. Ž 134).

Aké formy modlitby chvál poznáme?

Niekedy sme postavení do situácie, že treba viesť modlitbu chvál. A my sa necháme ovládnuť strachom, lebo nevieme akým spôsobom to urobiť. Jestvuje niekoľko foriem, ktoré môžeme alebo rôzne spájať alebo použiť aj samostatne. Ale to najdôležitejšie je, byť otvorení na to, čo chce DS.

Formy modlitby chvál:

1. Vzdávanie chvály skrze BS

Môžeme sa učiť chvále od biblických autorov. Napríklad žalmy alebo iné chválospevy môžu byť doplnené spontánnou chválou; ľudia môžu spolu so žalmistom pozdvihovať ruky, tliekať (porov. Ž 47,2; 134,2) alebo spolu s Miriam tancovať (porov. Ex 15,20), a pod..

2. Spontánna chvála

Nemusíme sa striktnie držať predpísaných slov, ale môžeme vyjadriť svoju radosť z Boha vlastnými slovami a gestami. Pre niekoho je veľmi ťažké nahlas a spontánne chváliť Boha v zhromaždení. Tento falošný ostych chváliť a ďakovať Bohu

pred druhými a s druhými však nevychádza z Biblie, ale zo spoločenského vývoja (osvietenstvo).

Tento spôsob modlitby nás učí postoji dieťaťa voči Otcovi.

3. Litániová chvála

Ide o modlitbu podobnú litániám.¹ Jednotlivé osoby v spoločenstve spontánne chvália Boha a ostatní odpovedajú napríklad „chvála Ti Pane“ alebo „aleluja“, a pod..

Tento spôsob modlitby je veľmi obohacujúci. Ak veríme, že DS je pôvodca modlitby, tak práve tu - v tomto spôsobe modlitby - môžeme to veľmi konkrétne skusovať. Okrem toho môžeme tu nájsť i službu vzájomného prorokovania (porov. 1Kor 14,23-25).

4. Chvála všetkých súčasne naraz

Tento spôsob chvály sa nám môže zdať nezvyčajný i nový a pritom je veľmi starý. Židia sa takto modlili i modlia žalmy (napríklad 18 chválorečení - jeden cez druhého rôznou rýchlosťou a hlasitosťou recitujú alebo spievajú text). To nie je chaos, ale harmonicky znejúca chvála. Aj v NZ sú zaznamenané modlitby chvál, z ktorých môžeme tušiť, že boli vyslovované všetkými spontánne a naraz (porov. Sk 4,21 - Pt a Jn pred veľradou: „*všetci oslavovali Boha za to, čo sa stalo*“; Sk 10,46 - Pt u Kornélia: „*lebo ich počuli hovoriť jazykmi a velebiť Boha*“; Sk 11,18 - Pt v Jeruzaleme vysvetľuje svoje konanie: „*keď to počuli, uspokojili sa a oslavovali Boha*“).

Je pravda, človek, ktorý sa takto modlí v spoločenstve, sa nedelí so svojimi myšlienkami s druhými ako to býva v litániovej forme. Tu ide skôr o formu kolektívnej osobnej modlitby. Žiadny hlas nemusí dominovať, skôr sa zlievajú do harmónie, aby sa individuálna modlitba stala súčasťou modlitby celého spoločenstva. Mierou úprimnosti a spontánnosti tu nie sú emócie, ale osobný úmysel chvály.

Spoločenstvo, ktoré sa modlí týmto prastarým spôsobom, môže zboriť plno múrov, ktoré ich rozdeľujú.

5. Oslava Boha spevom

Spev je najviac autentickým vyjadrením spoločnej chvály. Ak spievame piesne plné Ducha, prestávame sa sústreďovať na seba a svoje problémy. Tento spôsob chvály pomáha k väčšej radosti všetkých.

¹ Všetky liturgické modlitby, citované pri slávení Eucharistie alebo iných sláveniach, majú svoj pôvod práve v tomto spôsobe spontánnej modlitby, lebo priliehavé a opakujúce sa zvolania boli zapísané a prešli do pokladu tradície Cirkvi.

Každá pieseň nás môže uvádzať do inej nálady, od pokojného velebenia až po živé, radostné a hlučné chvály. Všetci by mali byť vnímaví na ducha spievanej piesne, lebo tým sa tiež buduje jednota.

Je dôležité, aby bol v spoločenstve človek zodpovedný za spev. On potom udáva tempo, hlasitosť, vyberá piesne, a pod.² Nezabúdajme, že spievame pre Boha, nie pre svoje uspokojenie (porov. Ž 150).

6. Ticho naplnené chválou

Často sa stáva, že uprostred spevu a chvály prichádza úplné ticho, naplnené Božou prítomnosťou (porov. 1Kr 19,11n - Eliáš na vrchu Horeb). Toto ticho sa samozrejme odlišuje od „mŕtveho ticha“ plného napätia a bezradnosti. Je to výraz úcty a bázne voči Božej svätosti.

7. Slávenie Eucharistie

Na tomto mieste by bolo potrebné rozobrať podrobne celú sv. omšu - jednotlivé časti a gestá, ale na to tu teraz nemáme priestor. Poviem len to, že pri slávení Eucharistie môžeme použiť všetky vyššie uvedené spôsoby. Ale predovšetkým môžeme rozjímať nad jednotlivými textami liturgie, ktoré sú preplnené chválou. Stačí len konať to, k čomu nás tieto texty vyzývajú.

Modlitba príhovoru

Uznávame silu sviatosti, silu Eucharistie, silu evanjelizácie, ale je možné že nevkladáme takú dôveru do **modlitby príhovoru** (za druhých; za ľudí, ktorí sú nám zverení). Teda ak hovorím o modlitbe príhovoru, tak predovšetkým myslím na modlitbu za iných ľudí a ich potreby.

Túto modlitbu môžeme praktizovať na diaľku alebo aj spolu s danou osobou. V ChO sa často stretávame s druhým spôsobom; mnohé spoločenstva v ChO sa cítia byť povolané k tejto službe - službe modlitby príhovoru.

Modlitba príhovoru môže nadobudnúť rôzne podoby, a to podľa potreby toho, za koho sa modlíme:

² Človek povolaný k službe vedenia modlitby chvál je zvyčajne Bohom obdarovaný tak po stránke hudobnej, ako aj po stránke prorockej. Toto dvojité obdarovanie by malo byť v zdravej rovnováhe. Nie je možné zamerať sa len na kvalitnú hudbu a spev a vynechať zameranie na Boha. Na druhej strane zase nie je možné zdôrazňovať len duchovný rozmer a zabúdať na rozvíjanie hudobnej stránky chvál. Hľadáme zdravú vyváženosť duchovného a hudobného rozmeru chvály.

- modlitba prosby za rozličné potreby - duchovné alebo materiálne,
- modlitba za uzdravenie - vnútorné, psychické alebo telesné,
- modlitba oslobodenia - z dedičných pút, rôznych závislostí, pôsobenia zlého.

V BS nachádzame veľa príkladov takejto modlitby: Abrahám sa prihovára za mesto, aby ho Boh nezničil (porov. Gn 18,22n); Mojžiš sa prihovára za národ vo vojne (porov. Ex 17,8-13); Ester sa modlí za svoj národ (porov. Est 4,15-16; 14,1n); Pavol stále pripomína jednotlivým obciam „modlím sa za vás“; a pod.. Najkrajšiu modlitbu príhovoru nachádzame u Ježiša, keď sa prihovára za apoštolov i za nás (porov. Jn 17). A apoštol Pavol pripomína: „*Kristus Ježiš, ktorý zomrel, ba viac - ktorý bol vzkriesený, je po pravici Boha prihovára sa za nás*“ (Rim 8,34). A taktiež autor listu Židom nám hovorí o Ježišovi: „*lebo žije stále, aby sa za nich prihováral*“ (porov. Hebr 7,25).

Ak sa cítime byť povolaní k tejto službe, mali by sme často uvažovať nad týmito biblickými postavami a ich modlitbou. Chcem vám teraz trochu priblížiť jednu z nich - Mojžiša ako sa prihovára za národ vo vojne (porov. Ex 17,8-13). Tento biblický obraz mnohí nazývajú „ikonou modlitby príhovoru“.

Amalek napadol Izrael. Jozue bojuje proti nemu. Mojžiš stojí na vrchu s Božou palicou v ruke a modlí sa. „*Kým mal Mojžiš zdvihnuté ruky, víťazil Izrael, len čo ruky spustil, víťazil Amalek. Ale Mojžišovi ruky oťaželi.*“ Preto mu museli Áron a Hur podpierať ruky „*až do západu slnka. A Jozue porazil Amaleka a jeho ľud...*“

Našou úlohou ako vedúcich spoločenstiev je vytrvalo sa prihovárať predovšetkým za bratov a sestry v spoločenstve. A potom túto službu ponúknuť aj iným - najlepšie ako spoločenstvo, nie ako jednotlivec. Možno si povieť, ale je tu aj iná služba. Áno, lenže nevyrovná sa to sile, ktorú môže dať sám Boh tým, ktorým slúžime: proste a dostanete - hovorí Ježiš, lebo Boh dáva svojim deťom len dobré veci (porov. Lk 11,9-13).

Tu kdesi má svoje miesto aj **prorocká služba**, lebo

1. proroctvo slúži k potešovaniu, povzbudzovaniu a budovaniu (porov. 1Kor 14,3). A o toto ide v modlitbe príhovoru;

2. charizma proroctva môže byť veľmi účinnou pomocou pri modlitbe za oslobodenie alebo vnútorné uzdravenie.

To od nás chce odvahu načúvať Bohu ...

Ako zaručíme, že služba prorokovania bude pravá? Dá sa to vôbec zaručiť?

1. To, čo môžeme zaručiť pri službe prorokovania je, že sa budeme snažiť byť vierohodnými ľuďmi. Čo to praktický znamená? Ak sa pomýlime v tejto službe, tak sa zviditeľníme. Teda ak napríklad vyslovím neúplné proroctvo, proroctvo budem interpretovať nepresne, vložím do neho niečo svoje, alebo sa proroctvo nenaplní, tak sa ospravedlním.

Prečo je to dôležité? Lebo ináč si bude každý hovoriť čo chce. Ale ak proroctvo je Božím slovom, tak nemôžeme si s ním robiť čo chceme. Musíme mať bázeň pred ním.

2. V používaní Božích darov a chariziem sa vždy nejakým spôsobom zjavuje Ježiš. Preto nemôžeme upozorňovať na seba. Ježiša musíme vždy postaviť do centra. Na neho musíme upriamiť pozornosť aj toho, za koho sa modlíme. Je pravda, že každý má svoj štýl ako vykonáva prorockú službu a službu modlitby príhovoru, ale máme sa usilovať, aby viac bolo vidieť Ježiša a nie nás.

3. Boh hovorí nielen cez vedúceho, ale aj skrze ostatných. Nemôžeme odmietat proroctvo iných, ale všetky proroctva máme skúmať. To znamená, že aj my sa máme nechať skúmať.

Ako začať s prorockou službou?

1. Ako prvé potrebujeme odvahu uveriť, že Boh môže hovoriť aj cez nás. To znamená máme prosiť: Pane ak chceš hovoriť cez mňa.

2. Čítať pravidelne Božie slovo a uvažovať nad ním.

Kde sa takýto podnet berie v človeku?

1. Existujú dva druhy poznania:

- vlastným úsilím: cez štúdium alebo skúsenosť (počutie, videnie) vzniká životná múdrosť - tvorivé spracovanie skúsenosti (inšpirované) - Boh hovorí zvnútra ku mne;
- poznanie prichádzajúce z vonku (nie zo skúsenosti).

Proroctvo, slovo múdrosti, slovo poznania pochádzajú z inšpirácie (Boh hovorí ku mne zvnútra) a prinášajú život.

2. Zvyčajne to začína veľmi pokojne a nenápadne. Začiatky sú všedné: tichý vnútorný hlas mi niečo hovorí. Môžem mať aj pochybnosti ...

3. Ináč to je, ak hľadám niečo pre seba a ináč ak sa modlím za iných.

Kedy je to zo mňa a kedy z Ducha?

Prvé, čo musím urobiť, aby som poznal od koho proroctvo pochádza je povedať ho iným - a to chce odvahu, hlavne v začiatkoch. Až vtedy, keď ho vyslovím, zistím či je od Boha alebo nie.

Boh môže hovoriť rôznym spôsobom. To znamená, že nemôžem len niekoho kopírovať, kto už je v tejto službe vyskúšaný a osvedčený. Boh môže ku mne hovoriť ináč, iným spôsobom. Môžem sa od iných poučiť, ale nie kopírovať.

Pozor, lebo Ježiš hovorí aj o takých, ktorí prorokujú a vyhánajú démonov, ale On ich nepozná ...

Ešte jedná poznámka k modlitbe za oslobodenie:

Stretávam sa s tým, že aj medzi nami katolíckmi sú laici, ktorí pri modlitbe oslobodenia v Ježišovom mene vyhánajú priamo zlých duchov z ľudí, za ktorých sa modlia, pričom sa odvolávajú na prísľub z evanjelia: *„tých, čo uveria, budú sprevádzať tieto znamenia: v mojom mene budú vyhánat' zlých duchov“* (Mk 16,17). Vidíme, že Ježiš dáva túto autoritu všetkým, ktorí budú v neho veriť. Avšak Cirkev obmedzila túto autoritu len pre tých, ktorých k tomu výslovne poveruje. V pravoslávnej Cirkvi túto autoritu ma každý kňaz, a v protestantských cirkvách aj veľa laikov. A tak sa stáva, že aj v Katolíckej cirkvi vedúci komunit a spoločenstiev napodobňujú svojich protestantských bratov a vyhánajú démonov vlastnou autoritou. Áno, je to autorita, ktorú Ježiš dáva všetkým, ale Cirkev z opatrnosti, a preto, aby nás chránila, obmedzila túto autoritu len na niekoľkých jednotlivcov (v 1985 kardinál Ratzinger zakázal laikom priamo oslovovať zlých duchov).

Takže pri modlitbe oslobodenia nemôžeme hovoriť: *„V Ježišovom mene ti rozkazujem zlý duch ...“*, ale obraciame sa k Ježišovi a prosíme ho: *„Pane vyžeň z tohto brata, sestry zlého ducha mocou svojho mena, mocou svojej krvi ...“*. Môžeme pomenovať zlého ducha, ktorý útočí na človeka, za ktorého sa modlíme. Môže to byť napríklad nečistý duch, duch sexuality, duch hnevu, duch závesti, pýchy, a pod. Ale nemôžeme priamo osloviť zlého ducha, aby vyšiel. Môžeme len vždy žiadať Ježiša, aby

to urobil mocou svojej krvi. Nikdy nemôžeme priamo oslovovať zlých duchov, lebo by sme sa vystavovali nebezpečenstvu. Cirkvi dáva toto obmedzenie preto, aby nás chránila. Teda nerobme to, ani nenavádzajme k tomu iných, ani im to nedovoľme nikomu robiť v našich spoločenstvách.

Spracoval: Imrich Degro

© *Spoločenstvo Sv. Michala Archanjela*

Stretnutie vedúcich, Žilina 27.-28. 07. 2007